

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної
науки

Навчально-методичний посібник

**Культура народів Центрально-Східної
Європи новітньої доби**

Освітня програма 032 “Історія і археологія” (перший (бакалаврський) рівень)
Спеціальність 032 “Історія і археологія”
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
історії Центральної та Східної Європи і
спеціальних галузей історичної науки
Протокол № 5 від “23” грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

УДК 94 (4 – 6 ЄС)-044.247

ББК 63.3 (0)

К – 56

Дебенко В.З. Культура народів Центрально-Східної Європи новітньої доби/ Навчально-методичний посібник для студентів галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 “Історія і археологія”. Івано-Франківськ, 2024. 32 с.

У навчально-методичному посібнику зроблено аналіз розвитку світової культури упродовж історичні епохи, розкрито уявлення про різноманіття культур та їх особливості, цінність української культури і культурну багатоманітність світу. Культура народів Центрально-Східної Європи новітньої доби– це дисципліна, яка вивчає політичні, соціокультурні, економічні процеси в конкретних формах і просторово-часових вимірах. У посібнику вміщено плани лекцій, семінарських занять тематика рефератів, програмові вимоги та список рекомендованої літератури.

Курс за вибором розрахований на студентів, які навчаються за спеціальністю 032 “Історія і археологія” Факультету історії, політології і міжнародних відносин у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Рецензенти:

В. Л. Комар, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

М. Д. Вітенко, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Протокол № від 2024 р.

Зміст

Передмова.....	4
Тематичний план.....	11
Програма курсу.....	12
Плани семінарських занять.....	14
Самостійна навчальна робота студентів.....	22
Індивідуальна навчальна робота студентів.....	23
Рекомендовані джерела та література до курсу	24

ПЕРЕДМОВА

"Культура народів Центрально-Східної Європи новітньої доби" є важливою складовою частиною загального курсу вітчизняної та світової історії. Хронологічно даний курс охоплює події з найдавніших часів до сучасності. Змістова лінія даного курсу спрямована на розвиток особистості, яка розуміє роль культури у формуванні мислення, усвідомлює зміни різних культур упродовж історичних епох, має уявлення про різноманіття культур та їх особливості, цінує свою культуру і культурну багатоманітність світу.

"Культура народів Центрально-Східної Європи новітньої доби" – це дисципліна, яка вивчає політичні, соціокультурні, економічні процеси в конкретних формах і просторово-часових вимірах. Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами спеціальності «032 Історія та археологія» практичних навичок в системі музеєзнавства, охорони культурної спадщини та прикладних наукових дослідженнях.

Мета дисципліни "Культура народів Центрально-Східної Європи новітньої доби" полягає в тому, щоб, спираючись на методологічні принципи історичної науки, використовуючи найновіші здобутки історіографії, сформувані у студентів знання про головні етапи та події в суспільної та культурної історії слов'янських народів; вивчення процесів культурного та суспільного розвитку слов'ян наприкінці ХІХ – на початку ХХІ ст.

Програмні компетентності та результати навчання.

Інтегральна компетентність. ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності. ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й повноцінне розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК10. Здатність поважати мультикультурність і різноманітність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Фахові компетентності. ФК 1. Здатність перенести системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність.

Компетентності предметної спеціальності

ПК 1. Здатність володіти змістом та методологією фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін.

ПК 2. Знання сучасних наукових досліджень з історії України та всесвітньої історії.

ПК 3. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом історичної науки, орієнтуватися в науковій періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу.

ПК 5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва.

ПК 6. Здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності.

ПК 7. Знання наукових основ історії та методики її навчання, організації процесу пізнання та виховання учнів різних вікових категорій; здатність здійснювати дослідження з історії України, всесвітньої історії, методики навчання історії.

Програмні результати навчання. Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей.

РН 1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН 3. Називати і аналізувати методи ціле покладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН 4. Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

РН 5. Вибирати відповідні форми і методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН 6. Називати і пояснювати принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН 7. Демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН 8. Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН 11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН 12. Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН 13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових

документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

Програмні результати навчання (ПРН). **ПРН 1.** Демонструвати знання змісту фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, необхідними для роботи в закладах загальної середньої освіти; пояснювати і характеризувати історичні процеси і події у їх порівнянні і взаємозв'язку.

ПРН 2. Знати і аналізувати сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних історичних дисциплін та імплементувати знання у навчальну і практичну діяльність.

ПРН 3. Орієнтуватися в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперувати термінологією з фахових предметів.

ПРН 4. Демонструвати інтегроване мислення, пояснювати цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки.

ПРН 5. Використовувати краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; організовувати позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу роботу, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини України та світу з навчальною, науковою і просвітницькою метою.

ПРН 6. Працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначати власну позицію щодо суперечливих питань.

ПРН 7. Знати зміст шкільних курсів історії, проектувати і здійснювати навчальний процес, обирати оптимальні компетентісно орієнтовані методики навчання історії і суспільствознавства за допомогою сучасних інноваційних технологій, уміти оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.

ПРН 8. Володіти здатністю до розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів середньої освіти засобами змісту предметних галузей та курсів за вибором.

ПРН 9. Цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН 10. Усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і стійко прагнути до набуття та вдосконалення професійних компетентностей.

Навчальна програма передбачає проведення 6 лекцій (12 годин), 9 семінарських занять (18 годин) та 60 годин самостійної роботи, завершується заліком для студентів денної форми навчання. Для студентів заочної форми навчання передбачається 3 лекції (6 годин), 2 семінарських заняття (4 години) та 80 годин самостійної роботи.

Розрахунок максимальної підсумкової оцінки з навчальної дисципліни здійснюється згідно кредитно-модульної системи. Максимальна кількість балів,

яку можуть одержати студенти під час виконання різних видів робіт становить:

Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4	Всього
Поточний контроль	Контрольні роботи	Колоквіум	Реферативна робота	
35 балів	30 балів	20 балів	15 балів	100 балів

Поточний контроль знань

Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим. Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу.

Семінарські заняття (поточний контроль). Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від "1" до "5". Позначення "0" виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через непідготовленість, або через відсутність на занятті без поважної причини, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Підсумкова кількість балів за роботу студента на семінарських заняттях визначається як середнє арифметичне помножене на коефіцієнт. Середнє арифметичне визначається як сума набраних студентом балів поділена на кількість занять, в яких він брав участь і був оцінений. При цьому відсутність студента на занятті без поважної причини враховується при вирахуванні середнього арифметичного. Кожен студент зобов'язаний взяти активну участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.

Пропущене з поважних причин заняття студент може "відпрацювати" у формі, визначеній викладачем та кафедрою. При цьому виставлення оцінки не передбачається, але це відпрацьоване заняття не впливатиме на середній арифметичний бал студента. Як правило "відпрацювання" проходить у вигляді написання і захисту реферату на визначену викладачем тему (вимоги до додаткової реферативної роботи встановлюються викладачем та кафедрою окремо).

Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за роботу на семінарських заняттях становить 35 балів.

Контрольна робота

Написання контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки при заліку. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом на семестр з даної дисципліни. Такий студент має змогу скласти залік за талоном № 2, але для цього він повинен виконати

передбачене кафедрою завдання.

Контрольна робота передбачає формулювання 5 завдань: 2 теоретичних, 1 практичного (на знання історичних джерел), 1 знання термінів та 1 на знання хронології.

Критерії оцінювання завдань на контрольній роботі (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):

Завдання	семестр
1 теоретичне	10 балів
2 теоретичне	10 балів
3 практичне	5 балів
4 знання термінів	3 бали
5 знання хронології	2 бали
Разом	30 балів

Колоквіум

Оцінювання рівня засвоєння цілого блоку питань, що виноситься на самостійне вивчення студентів відбувається у вигляді усного колоквіуму. Перелік питань додається.

Критерії оцінювання колоквіуму (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів)

Критерії	Бали
глибока, розгорнута відповідь зі знанням джерел та історіографії	16-20 балів
правильна стисла відповідь	12-15 балів
поверхова відповідь	8-11 балів
поверхова відповідь з наявністю окремих помилок	4-7 балів
розкриття окремого аспекту питання	1-3 бали

Самостійна робота

Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Метою самостійної роботи є вироблення студентами навичок і вміння працювати з літературою, віднаходити головні, стержневі аспекти проблем, що потребують твердого засвоєння, здатності визначити свою позицію щодо дискусійних ідей чи концепцій і аргументовано її обґрунтувати.

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем, написання рефератів, підготовка реферативних матеріалів з наукових публікацій по важливих проблемах даної навчальної дисципліни.

Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді та написання реферату.

Критерії оцінювання реферату (оцінюється в діапазоні від 0 до 15 (балів))

Критерії	Бали
● глибоке розкриття проблеми, з відображенням авторської позиції	- 12-15 балів
● обґрунтоване розкриття проблеми	- 9-11 балів
● тема розкрита неповно	- 6-8 балів
● реферат суто компілятивного рівня	- 3-5 балів
● розкритий лише окремих аспект	- 1-2 бали

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять і виконання навчального навантаження студентами. Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.

Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.

Обов'язковим є написання запланованих письмових (контрольних, самостійних, індивідуальних) робіт.

Студенти мають інформувати керівництво факультету та викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усі строків визначених для виконання усі видів письмових робіт, передбачених курсом.

Академічна доброчесність:

У Прикарпатському університеті навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Як викладач, так і студент (-ка), повинні дотримуватися Положення про запобігання академічному плагіату (<http://surl.li/dztjc>), Положення про запобігання академічного плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (<http://surl.li/evnhu>), Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/eonvn>).

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно,

буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Шкала перерахування оцінок

Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
90-100	відмінно	5	A	зараховано
81-89	добре	4	B	
71-80			C	
61-70	задовільно	3	D	
51-60			E	
25-50 (50-100)	Допускається до здачі іспиту (виставляється залік)			
0-25 (0-50) (за роботу в семестрі)	незадовільно (оцінка автоматично виставляється у відомість)	2	FX	Не зараховано
Сума балів по талону № 1, 2 0-50	незадовільно	2	FX	
Сума балів по талону № 3 0-50	незадовільно	2	F	

У науково-методичному посібнику особливу увагу відведено планам семінарських занять, наведено стислі методичні вказівки, які допоможуть студентам опрацювати наукову літературу, проаналізувати конкретні джерела, звернути увагу на вузлові проблеми, дати відповіді на поставлені запитання. Окремо перераховано питання для самостійної роботи студентів, список рекомендованих джерел та літератури до цілого курсу.

Більшість рекомендованих для наукового опрацювання опублікованих джерел і дослідницької літератури зберігаються у фондах Наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ до курсу. Джерела до вивчення історії новітньої культури народів Центрально Східної Європи.	2	2	2
Тема 2. Культура білоруського народу XIX-XX ст..	-	2	6
Тема 3. Польська культура першої половини XX ст.	-	2	4
Тема 4. Чеська культура першої половини XX ст.	2	2	4
Тема 5. Словацька культура першої половини XX ст.		2	4
Тема 6. Болгарська культура першої половини XX ст.	2	2	4
Тема 7. Розвиток культури і повсякденного життя балканських народів в першій половині XX ст.	2	2	4
Тема 8. Повсякденне життя та культура в Роки Другої світової війни.	2	2	4
Тема 9. Культура Польщі (друга пол. XX – поч XXI ст).	-	2	4
Тема 10. Чеська і Словацька культура (друга пол. XX – поч XXI ст).	2	-	4
Тема 11. Культура Болгарії (друга пол. XX – поч XXI ст).	2	2	4
Тема 12. Повсякденне життя та культура в міжвоєнний період			4
Тема 13. Повсякденне життя та культура сучасного світу			4
Тема 14. Права та свободи людини в контексті сучасних культурологічних цінностей			6
Тема 15. Світ інформації та масмедіа як невід’ємна складова світової культури			6
ЗАГ:	12	18	60

ПРОГРАМА КУРСУ

Предмет і завдання курсу. Джерела до вивчення історії світової культури. Історія України в пам'ятках. Дослідники історії та історії культури.

Багатоманітність історії. Історія як наука та навчальний предмет. Історія України – складова європейської історії. Культурні епохи європейської історії (Первісне суспільство, Античність, Середні віки, Новий час). Історичні джерела та їх різновиди. Потреба залучення різних джерел для відображення повноти історії. Пам'ятки історії як джерело історикокультурної інформації.

Чеське та словацьке національне відродження у другій половині XIX – першій третині XX ст. Чеське і словацьке національне відродження в умовах реакції 1850 – 1867 рр. Чеські та словацькі політичні партії і їх вплив на культурний розвиток наприкінці 1860-х – 1880-х рр. Чеська і словацька культура в останній третині XIX – на початку XX ст. Чеське та словацьке національне відродження в умовах світової політичної кризи 1907 – 1914 рр. Побут міщан Чехословаччини. Повсякденне життя чеських селян. Повсякденне життя українських і словацьких селян.

Розвиток культури і повсякденного життя (кінець XIX – початок XX ст.). Урізноманітнення форм і напрямів освіти. Університет як автономна інституція. Поява вищих навчальних закладів технічного профілю. Наукові й технічні досягнення. Література та мистецтво. Зародження масової культури. Масове виробництво. Науково-технічна революція зламу XIX–XX ст. та її вплив на людину й суспільство. Зміни у вигляді міст і сіл. Одяг. Індустріальні та традиційні суспільства. Емансипація

Польська культура у останній третині XIX – першій третині XX ст. Польська освіта та наука у 1860-х – 1939 рр. Польська художня література, театр та кіно у 1864 – 1939 рр. Польський живопис, архітектура та скульптура. Зміни у повсякденному житті поляків у останній третині XIX – першій третині XX ст.

Болгарська культура наприкінці XIX – першій третині XX ст. Розвиток освіти та науки в Болгарських землях наприкінці XIX – першій третині XX ст. Болгарська література, театр, та кіно наприкінці XIX – першій третині XX ст. Болгарський живопис, архітектура та скульптура. Зміни у повсякденному житті болгар у останній третині XIX – першій третині XX ст.

Особливості культурного розвитку сербів, хорватів та словенців наприкінці XIX – у першій третині XX ст. Особливості національного відродження у південнослов'янських народів. Національне відродження в Хорватії. «Іллірійський рух». Словенське національне відродження. Будителі. Вплив «іллиризму». Сербський національний рух у Воєводині. Національне пробудження народів Балкан, посилення визвольних рухів. Національне відродження сербів. Освіта та наука у сербів, хорватів та словенців. Становище церков. Художня література, театр та кіно у південних слов'ян наприкінці XIX – у першій третині XX ст. Живопис, архітектура та скульптура у південних слов'ян

наприкінці XIX – у першій третині XX ст. Зміни у повсякденному житті сербів, хорватів та словенців у останній третині XIX – першій третині XX ст.

Повсякденне життя та культура в міжвоєнний період. Найважливіші досягнення науки і техніки, їх вплив на повсякденне життя людей. Основні ідеї й течії модернізму. Масова культура в міжвоєнний період. Суспільно значимі здобутки науки та мистецтва. Розвиток кінематографу. Олімпійський рух. Культурне й релігійне життя на українських теренах в умовах іноземного панування. Політичне та культурне життя української політичної еміграції.

Особливості культурного розвитку поляків у середині XX – на початку XXI ст. Польська освіта та наука в умовах режиму “народної демократії” та євроінтеграції. Польська художня література, театр та кіно у 1945 р. – початку XXI ст. Польський живопис, архітектура та скульптура у 1945 р. – початку XXI ст. Зміни у повсякденному житті поляків у 1945 р. – початку XXI ст. Повсякденність польського селянина. Щоденний побут польських робітників. Життя католицького духовенства. Побут представників державної та партійної номенклатури.

Особливості культурного розвитку чехів та словаків у середині XX – на початку XXI ст. Чеська та словацька освіта і наука в умовах режиму “народної демократії” та євроінтеграції. Художня література, театр та кіно чехів та словаків у 1945 р. – початку XXI ст. Живопис, архітектура та скульптура чехів та словаків у 1945 р. – початку XXI ст. Зміни у повсякденному житті чехів і словаків у 1945 р. – початку XXI ст.

Особливості культурного розвитку південних слов'ян у середині XX – на початку XXI ст. Освіта і наука народів Югославії в умовах режиму “народної демократії” та становлення незалежності. Художня література, театр та кіно сербів, хорватів, словенців, боснійців та македонців у 1945 р. – початку XXI ст. Живопис, архітектура та скульптура сербів, хорватів, словенців, боснійців та македонців у 1945 р. – початку XXI ст. Зміни у повсякденному житті південно-слов'янських народів у 1945 р. – початку XXI ст.

Культурологічні та соціально-економічні перетворення в слов'янських країнах членах Європейського Союзу. Становище болгарського міста і села. Повсякденне життя населення міст Чехії. Еволюція соціально-економічного становища селян колишньої Югославії. Повсякденне життя словаків у 1991 – 2020-х рр.

Повсякденне життя та культура сучасного світу. Науково-технічна революція: наукові відкриття, нові галузі наук, високі технології, інтеграція науки і виробництва. Становлення постіндустріального (інформаційного) суспільства. Культура «віртуальної реальності». Освітні системи. Університети як автономні осередки науки й освіти. Розвиток літератури, образотворчого мистецтва, архітектури, музики, театру, кіно й спорту: домінуючі тенденції.

Модерн та авангард. Причини та передумови появи стилю «модерн». Естетика модерну. Модерн як феномен поєднання естетичних напрямів. Архітектура модерну. Творчість каталонського архітектора Антоніо Гауді.

Особливості скульптури модерну: Огюст Роден. Модерністські напрямки в мистецтві першої половини ХХ ст. Розмаїття стильових напрямків в мистецтві авангарду. Фовізм у творчості Анрі Матісса. Внесок символістів у розвиток культури. Кубізм: творчість Жоржа Брака та Пабло Пікассо. Футуризм: У.Боччоні, Н.Карра, Дж.Северіні, Дж.Балла. Конструктивізм. Абстракціонізм у творчості В.Кандинського та П. Мондріана. Експресіонізм. Дадаїзм. Сюрреалізм Сальвадора Далі. Шедеври генія Амадео Модільяні. Вплив неєвропейської культури на естетику модернізму. Африканська скульптура і мистецтво у кубізмі. Суспільно-політичні чинники розвитку культури Європи та Америки після Першої світової війни. Література «втраченого покоління».

Провідні тенденції розвитку сучасної світової культури.

Постмодерн. Наростання кризових явищ в культурі глобалізованого світу. Дегуманізація культури та її прояви в мистецтві ХХ ст. Художній світ техногенної цивілізації. Концептуалізм – аналітичність і дематеріалізація мистецтва.

Феномен кіномистецтва. Психологічний реалізм кіномистецтва Фелліні і Бергмана. Експансія американської «маскультури». Проблема культурного відчуження: поляризація відношень «елітарна культура - народна культура». Характерні риси постмодерну та їх прояви в культурі. Постмодернізм як плюралізм стильових напрямків в мистецтві. Йозеф Бойс - основоположник постмодернізму і перформанса. Реалізація постмодерністської моделі світу в літературі, образотворчому мистецтві, театрі, кіно. Умберто Еко - відомий італійський учений і письменник сучасного постмодернізму.

Архітектура постмодерну. Хай-тек Кендзо Танге та Ренцо Піано. Цифрове мистецтво: нет-арт, цифрова арт-інсталяція і віртуальна реальність. Інтер-медіа і мульти-медіа. Telematic Art. Апропрієйшн-арт і нео-концептуальне мистецтво.

Музеї світу: Музей сучасного мистецтва (МоМА), Нью-Йорк, США, Музей Гуггенхайма, Більбао, Іспанія.

Місце та роль України в розвитку світової культури. Роль і місце української культури в світовому культурному процесі. Українська культура як цілісна система. Культурна спадщина України як складова світової культурної спадщини. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні.

Музична україністика в контексті світової культури. Національна музична академія як об'єкт світової культури. Постаті М. Лисенка та Б. Лятошинського в європейському культурному просторі. Творчий доробок М. Леонтовича та його обробка «Щедрик» (англ. «Ukrainian Call Carol, Ukrainian Carol of the Bells») – найвідоміша у світі українська різдвяна мелодія. Соломія Крушельницька – найвидатніша співачка світу. А. Кос-Анатольський – феномен української камерно-вокальної музики. «Піаніст ХХ століття» С. Ріхтер – перший український піаніст удостоєний премії «Греммі». Міжнародний конкурс скрипалів ім. Д. Ойстраха в Одесі.

Міжнародний конкурс скрипалів ім. Д. Ойстраха в Одесі. Музичний конкурс «Eurovision» в Україні. Національна школа вокального мистецтва: А. Солов'яненко, Д. Гнатюк, Н. Яремчук, Б. Руденко, Є. Мірошниченко.

Українське кіно у світі. О. Довженко і С. Параджанов – класики українського та світового кінематографу. «Земля» - найвідоміший український фільм, визнаний

шедевром світового кіномистецтва. «Тіні забутих предків» - фільм, що отримав 39 міжнародних нагород.

Легенди українського театру і кіно світового значення: І. Миколайчук, Б. Ступка, К. Степанков та інші. Odessa International Film Festival – «східноєвропейські Канни», фестиваль «Молодість» та інші.

Образотворче мистецтво України в світовій культурній спадщині: К. Малевич, Д. Бурлюк, О. Богомазов, О. Екстер. Творчість О. Мурашка та М. Пимоненка – скарбниця українського та світового мистецтва. К. Білокур - майстер народного декоративного живопису. «Наївне мистецтво» М. Приймаченко, що підкорило світ. Марія Башкірцева та Софія Левицька – українки, чий талант скорив Париж. Феномен українського художника-примітивіста Никифора Дровняка та його світове визнання.

Геній сучасності художник Іван Марчук. Топ найвідоміших сучасних українських митців: А. Криволап, Б. Михайлов, О. Ройтбурд, В. Цаголов, О. Тістол, І. Чічкан, О. Мась, О. Пінчук. Національна скульптура у світовій спадщині: Й. Пінзель. О. Архипенко.

Відомі науковці України світового значення: Юрій Дрогобич (Котермак), І. Сікорський, О. Антонов, С. Уточкін, Євген та Борис Патони, М. Амосов. Українська космонавтика: С. Корольов, В. Челомей, М. Янгель, Ю. Кондратюк, Л. Каденюк та інші. Нобелівські лауреати - вихідці з України: Ілля Мечников, Зельман Ваксман, Семен Кузнець, Георгій Харпак, Шмуель Агнон. Творчі особистості українського походження за кордоном: Серж Лифар, Володимир Горовиць, Квітка Цісик, Енді Уорхол, Міла Куніс, Мілла Йовович та інші.

Українці зі світовим ім'ям: Стів Возняк – співзасновник компанії Apple, Макс Левчин – розробник системи платежів PayPal, Богдан Гаврилишин – відомий економіст, громадський діяч, меценат та інші.

Права та свободи людини в контексті сучасних культурологічних цінностей. Людська гідність – основа природного права. Рівноправність. Основоположні права і свободи людини. Борці за права людини. Майбутнє прав людини. Взаємовідносини «людина – держава». Верховенство права. Права і свободи людини та відповідальність держави за їх дотримання, гарантування та захист. Поняття прав дитини. Конвенція ООН про права дитини. Порушення прав людини. Міжнародні та європейські стандарти захисту прав людини.

Світ інформації та масмедіа як невід'ємна складова світової культури. Поняття масмедіа. Роль інформації та медіа в сучасному світі. Різновиди медіа (книга, преса, фото, радіо, кіно, телебачення, Інтернет, мобільний зв'язок) та їхній розвиток. Реклама. Вплив мас-медіа на формування громадської думки та власної позиції людини. Свобода слова. Баланс між свободою вираження поглядів та відповідальністю. Що таке цензура. Замовні матеріали («джинса») та їхні ознаки. Суспільні медіа і їхня місія. Шкільні медіа. Приватність та конфіденційність у віртуальному світі. Соціальні мережі. Права людини в Інтернеті. Безпека та етика поведінки у мережі.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1: Методологічні засади вивчення культурологічного розвитку європейських народів в новітню добу

1. Визначення поняття "культура" та його багатовимірність.
2. Єдність і взаємозалежність світової та національної культури.
3. Основні форми культури.
4. Головні функції культури.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Лієра ЛТД, 2005.
2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / Закович М.М., Зязюн І.А. та ін.; за ред. М.М. Заковича – К.:Знання, 2007.
3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури / В.С. Полікарпов. – К.: Знання, 2000.
4. Яртись А.В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / А.В. Яртись, М.В. Мельник. – Львів: Світ, 2005.

Додаткова

1. Алексієвець Л.М. Історія світової культури: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Алексієвець. - Ч. 2 : Від бароко до сучасності. - [Б. м.]: [б.в.], 2008.
2. Багацький В.В. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст. / В.В. Багацький, Л.І. Кормич. – К.: Кондор, 2007.
3. Гаврюшенко, О. А. Історія культури : Навч.посібник / О.А. Гаврюшенко, В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська ; Наук.ред.В.М.Шейко. — К. : Кондор, 2004.
4. Генік-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / З. Генік-Березовська ; Пер. з чес. — К. : Гелікон, 2000.
5. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. – Львів, 2004.
6. Історія світової культури: навч. посіб. / [М. В. Дедков та ін. ; під заг. ред. М. В. Дедкова]. - Запоріжжя : Дике Поле, 2009. -
7. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С.О.Костишевої. – К.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010. –
8. Історія української культури / В.П. Мельник, М.В.Кашуба, А.В. Яртись. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012.
9. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук.
10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. 2-ге вид. // За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів: Світоч, 2005.
11. Ліндсей Д. Коротка історія культури. В 2-х томах: Пер. з англ. В. Т. Л.Герасимчуків. – К.: Мистецтво, 1995.

12. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019.
13. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ. Центр навчальної літератури, 2020.
14. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 2000..
15. Перегуда Є.В. Історія світової культури: навч. посіб. для студентів / Є. В. Перегуда, О. О. Коцюбанська, І. О. Бурда. - Київ : КНУБА, 2016.
16. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ. Центр навчальної літератури, 2019.
17. Подольська С., Лихвар В., Іванова К. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2003.
18. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000.
19. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій.-Київ:Либідь, 1993.
20. Сіверс В.А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. - Ч. 1, 2. - Київ : НАКККіМ, 2017.
21. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013.
22. Шейко В.М. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017.
23. Шейко, В. М. Історія світової культури : Навч.посібник / В. М.Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; За ред.В.М.Шейко. — К.: Кондор, 2006.

Тема 2: Чеське та словацьке культурне відродження у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.

1. Розвиток чеської і словацької мови, літератури, книгодрукування.
2. Досягнення чеських та словацьких вчених в розвитку галузевих та фундаментальних наук.
3. Історичні дослідження чеських і словацьких вчених.
4. Розвиток архітектури, містобудування, живопису, театрального мистецтва в чеських та словацьких землях.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Лієра ЛТД, 2005.
2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / Закович М.М., Зязюн І.А. та ін.; за ред. М.М. Заковича – К.:Знання, 2007.
3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури / В.С. Полікарпов. – К.: Знання, 2000.

4. Яртісь А.В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / А.В. Яртісь, М.В. Мельник. – Львів: Світ, 2005.

Додаткова

1. Алексієвець Л.М. Історія світової культури: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Алексієвець. - Ч. 2 : Від бароко до сучасності. - [Б. м.]: [б.в.], 2008.
2. Багацький В.В. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст. / В.В. Багацький, Л.І. Кормич. – К.: Кондор, 2007.
3. Гаврюшенко, О. А. Історія культури : Навч.посібник / О.А. Гаврюшенко, В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська ; Наук.ред.В.М.Шейко. — К. : Кондор, 2004.
4. Генік-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / З. Генік-Березовська ; Пер. з чес. — К. : Гелікон, 2000.
5. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. – Львів, 2004.
6. Історія світової культури: навч. посіб. / [М. В. Дедков та ін. ; під заг. ред. М. В. Дедкова]. - Запоріжжя : Дике Поле, 2009. -
7. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С.О.Костишевої. – К.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010. –
8. Історія української культури / В.П. Мельник, М.В.Кашуба, А.В. Яртісь. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012.
9. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук.
10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. 2-ге вид. // За ред. А. Яртіся та В. Мельника. – Львів: Світоч, 2005.
- 11.Ліндсей Д. Коротка історія культури. В 2-х томах: Пер. з англ. В. Т. Л.Герасимчуків. – К.: Мистецтво, 1995.
12. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019.
13. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ. Центр навчальної літератури, 2020.
- 14.Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 2000..
15. Перегуда Є.В. Історія світової культури: навч. посіб. для студентів / Є. В. Перегуда, О. О. Коцюбанська, І. О. Бурда. - Київ : КНУБА, 2016.
16. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ. Центр навчальної літератури, 2019.
17. Подольська С., Лихвар В., Іванова К. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2003.
18. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000.
19. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій.-Київ:Либідь, 1993.
20. Сіверс В.А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. - Ч. 1, 2. - Київ : НАКККіМ, 2017.
21. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013.
22. Шейко В.М. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017.

23. Шейко, В. М. Історія світової культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; За ред. В. М. Шейко. — К.: Кондор, 2006.

Тема 3: Особливості розвитку культури білоруського народу у другій половині XIX – на початку XX ст.

1. Особливості розвитку білоруського суспільства в умовах імперської політики російського царизму.
2. Стан білоруської мови, літератури мови, книгодрукування.
3. Формування білоруської національної самосвідомості.
4. Повсякденне життя та побут населення білоруських земель.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. — К.: Лієра ЛТД, 2005.
2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / Закович М. М., Зязюн І. А. та ін.; за ред. М. М. Заковича — К.: Знання, 2007.
3. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури / В. С. Полікарпов. — К.: Знання, 2000.
4. Яртись А. В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / А. В. Яртись, М. В. Мельник. — Львів: Світ, 2005.

Додаткова

1. Алексієвець Л. М. Історія світової культури: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Алексієвець. - Ч. 2 : Від бароко до сучасності. - [Б. м.]: [б. в.], 2008.
2. Багацький В. В. Культурологія: історія і теорія світової культури XX ст. / В. В. Багацький, Л. І. Кормич. — К.: Кондор, 2007.
3. Гаврюшенко, О. А. Історія культури : Навч. посібник / О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська ; Наук. ред. В. М. Шейко. — К. : Кондор, 2004.
4. Генік-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / З. Генік-Березовська ; Пер. з чес. — К. : Гелікон, 2000.
5. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. — Львів, 2004.
6. Історія світової культури: навч. посіб. / [М. В. Дедков та ін. ; під заг. ред. М. В. Дедкова]. - Запоріжжя : Дике Поле, 2009. -
7. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С. О. Костишевої. — К.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010. —
8. Історія української культури / В. П. Мельник, М. В. Кашуба, А. В. Яртись. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012.
9. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук.

10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. 2-ге вид. // За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів: Світоч, 2005.
11. Ліндсей Д. Коротка історія культури. В 2-х томах: Пер. з англ. В. Т. Л. Герасимчуків. – К.: Мистецтво, 1995.
12. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019.
13. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ. Центр навчальної літератури, 2020.
14. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 2000..
15. Перегуда Є.В. Історія світової культури: навч. посіб. для студентів / Є. В. Перегуда, О. О. Коцюбанська, І. О. Бурда. - Київ : КНУБА, 2016.
16. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ. Центр навчальної літератури, 2019.
17. Подольська С., Лихвар В., Іванова К. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2003.
18. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000.
19. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій.-Київ:Либідь, 1993.
20. Сіверс В.А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. - Ч. 1, 2. - Київ : НАКККіМ, 2017.
21. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013.
22. Шейко В.М. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017.
23. Шейко, В. М. Історія світової культури : Навч.посібник / В. М.Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; За ред.В.М.Шейко. — К.: Кондор, 2006.

Тема 4: Польська культура у останній третині XIX – першій третині XX ст.

1. Польська освіта та наука у 1860-х – 1939 рр.
2. Польська художня література, театр та кіно у 1864 – 1939 рр.
3. Польський живопис, архітектура та скульптура.
4. Зміни у повсякденному житті поляків у останній третині XIX – першій третині XX ст.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Лієра ЛТД, 2005.
2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / Закович М.М., Зязюн І.А. та ін.; за ред. М.М. Заковича – К.:Знання, 2007.

3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури / В.С. Полікарпов. – К.: Знання, 2000.
4. Яртись А.В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / А.В. Яртись, М.В. Мельник. – Львів: Світ, 2005.

Додаткова

1. Алексієвець Л.М. Історія світової культури: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Алексієвець. - Ч. 2 : Від бароко до сучасності. - [Б. м.]: [б.в.], 2008.
2. Багацький В.В. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст. / В.В. Багацький, Л.І. Кормич. – К.: Кондор, 2007.
3. Гаврюшенко, О. А. Історія культури : Навч.посібник / О.А. Гаврюшенко, В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська ; Наук.ред.В.М.Шейко. — К. : Кондор, 2004.
4. Геник-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / З. Геник-Березовська ; Пер. з чес. — К. : Гелікон, 2000.
5. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. – Львів, 2004.
6. Історія світової культури: навч. посіб. / [М. В. Дедков та ін. ; під заг. ред. М. В. Дедкова]. - Запоріжжя : Дике Поле, 2009. -
7. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С.О.Костишевої. – К.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010. –
8. Історія української культури / В.П. Мельник, М.В.Кашуба, А.В. Яртись. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012.
9. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук.
10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. 2-ге вид. // За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів: Світоч, 2005.
- 11.Ліндсей Д. Коротка історія культури. В 2-х томах: Пер. з англ. В. Т. Л.Герасимчуків. – К.: Мистецтво, 1995.
12. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019.
13. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ. Центр навчальної літератури, 2020.
- 14.Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 2000..
15. Перегуда Є.В. Історія світової культури: навч. посіб. для студентів / Є. В. Перегуда, О. О. Коцюбанська, І. О. Бурда. - Київ : КНУБА, 2016.
16. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ. Центр навчальної літератури, 2019.
17. Подольська С., Лихвар В., Іванова К. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2003.
18. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000.
19. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій.-Київ:Либідь, 1993.
20. Сіверс В.А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. - Ч. 1, 2. - Київ : НАКККіМ, 2017.
21. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013.

22. Шейко В.М. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017.
23. Шейко, В. М. Історія світової культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; За ред. В. М. Шейко. — К.: Кондор, 2006.

Тема 5: Розвиток культури Болгарії наприкінці ХІХ – першій третині ХХ ст.

1. Особливості болгарського національного відродження.
2. Освіта, наука, книгодрукування. Розвиток історичних знань.
3. Роль болгарської церкви у формуванні національної самосвідомості болгар.
4. Зміни у побуті та повсякденному житті болгарського населення.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К.: Лієра ЛТД, 2005.
2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / Закович М. М., Зязюн І. А. та ін.; за ред. М. М. Заковича – К.: Знання, 2007.
3. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури / В. С. Полікарпов. – К.: Знання, 2000.
4. Яртись А. В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / А. В. Яртись, М. В. Мельник. – Львів: Світ, 2005.

Додаткова

1. Алексієвець Л. М. Історія світової культури: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Алексієвець. - Ч. 2 : Від бароко до сучасності. - [Б. м.]: [б. в.], 2008.
2. Багацький В. В. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст. / В. В. Багацький, Л. І. Кормич. – К.: Кондор, 2007.
3. Гаврюшенко, О. А. Історія культури : Навч. посібник / О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська ; Наук. ред. В. М. Шейко. — К. : Кондор, 2004.
4. Генік-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / З. Генік-Березовська ; Пер. з чес. — К. : Гелікон, 2000.
5. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. – Львів, 2004.
6. Історія світової культури: навч. посіб. / [М. В. Дедков та ін. ; під заг. ред. М. В. Дедкова]. - Запоріжжя : Дике Поле, 2009. -
7. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С. О. Костилевої. – К.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010. –
8. Історія української культури / В. П. Мельник, М. В. Кашуба, А. В. Яртись. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012.
9. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук.

10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. 2-ге вид. // За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів: Світоч, 2005.
11. Ліндсей Д. Коротка історія культури. В 2-х томах: Пер. з англ. В. Т. Л. Герасимчуків. – К.: Мистецтво, 1995.
12. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019.
13. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ. Центр навчальної літератури, 2020.
14. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 2000..
15. Перегуда Є.В. Історія світової культури: навч. посіб. для студентів / Є. В. Перегуда, О. О. Коцюбанська, І. О. Бурда. - Київ : КНУБА, 2016.
16. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ. Центр навчальної літератури, 2019.
17. Подольська С., Лихвар В., Іванова К. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2003.
18. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000.
19. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій.-Київ:Либідь, 1993.
20. Сіверс В.А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. - Ч. 1, 2. - Київ : НАКККіМ, 2017.
21. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013.
22. Шейко В.М. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017.
23. Шейко, В. М. Історія світової культури : Навч.посібник / В. М.Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; За ред.В.М.Шейко. — К.: Кондор, 2006.

Тема 6: Особливості розвитку культури сербів, хорватів та словенців наприкінці XIX – у першій третині XX ст.

1. Особливості національного відродження у південнослов'янських народів.
2. Розвиток освіти та науки. Історичні дослідження південнослов'янських вчених.
3. Розвиток мистецтва, живопису, світської та церковної літератури
4. Повсякденне життя та побут сербів, хорватів та словенців у першій третині XX ст.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Лієра ЛТД, 2005.
2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / Закович М.М., Зязюн І.А. та ін.; за ред. М.М. Заковича – К.:Знання, 2007.

3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури / В.С. Полікарпов. – К.: Знання, 2000.
4. Яртись А.В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / А.В. Яртись, М.В. Мельник. – Львів: Світ, 2005.

Додаткова

1. Алексієвець Л.М. Історія світової культури: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Алексієвець. - Ч. 2 : Від бароко до сучасності. - [Б. м.]: [б.в.], 2008.
2. Багацький В.В. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст. / В.В. Багацький, Л.І. Кормич. – К.: Кондор, 2007.
3. Гаврюшенко, О. А. Історія культури : Навч.посібник / О.А. Гаврюшенко, В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська ; Наук.ред.В.М.Шейко. — К. : Кондор, 2004.
4. Геник-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / З. Геник-Березовська ; Пер. з чес. — К. : Гелікон, 2000.
5. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. – Львів, 2004.
6. Історія світової культури: навч. посіб. / [М. В. Дедков та ін. ; під заг. ред. М. В. Дедкова]. - Запоріжжя : Дике Поле, 2009. -
7. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С.О.Костишевої. – К.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010. –
8. Історія української культури / В.П. Мельник, М.В.Кашуба, А.В. Яртись. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012.
9. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук.
10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. 2-ге вид. // За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів: Світоч, 2005.
- 11.Ліндсей Д. Коротка історія культури. В 2-х томах: Пер. з англ. В. Т. Л.Герасимчуків. – К.: Мистецтво, 1995.
12. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019.
13. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ. Центр навчальної літератури, 2020.
- 14.Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 2000..
15. Перегуда Є.В. Історія світової культури: навч. посіб. для студентів / Є. В. Перегуда, О. О. Коцюбанська, І. О. Бурда. - Київ : КНУБА, 2016.
16. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ. Центр навчальної літератури, 2019.
17. Подольська С., Лихвар В., Іванова К. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2003.
18. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000.
19. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій.-Київ:Либідь, 1993.
20. Сіверс В.А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. - Ч. 1, 2. - Київ : НАКККіМ, 2017.
21. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013.

22. Шейко В.М. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017.
23. Шейко, В. М. Історія світової культури : Навч.посібник / В. М.Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; За ред.В.М.Шейко. — К.: Кондор, 2006.

Тема 7: Науково-технічний прогрес і формування нових культурологічних орієнтирів ХХ – на початку ХХІ ст.

1. Розвиток фундаментальних та галузевих наук.
2. Основні філософські течії.
3. Домінування ірраціонального мистецтва: імпресіонізм, символізм, постімпресіонізм.
4. Зміни у повсякденному житті мешканців Європи.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Ліера ЛТД, 2005.
2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / Закович М.М., Зязюн І.А. та ін.; за ред. М.М. Заковича – К.:Знання, 2007.
3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури / В.С. Полікарпов. – К.: Знання, 2000.
4. Яртись А.В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / А.В. Яртись, М.В. Мельник. – Львів: Світ, 2005.

Додаткова

1. Алексієвець Л.М. Історія світової культури: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Алексієвець. - Ч. 2 : Від бароко до сучасності. - [Б. м.]: [б.в.], 2008.
2. Багацький В.В. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст. / В.В. Багацький, Л.І. Кормич. – К.: Кондор, 2007.
3. Гаврюшенко, О. А. Історія культури : Навч.посібник / О.А. Гаврюшенко, В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська ; Наук.ред.В.М.Шейко. — К. : Кондор, 2004.
4. Геник-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / З. Геник-Березовська ; Пер. з чес. — К. : Гелікон, 2000.
5. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. – Львів, 2004.
6. Історія світової культури: навч. посіб. / [М. В. Дедков та ін. ; під заг. ред. М. В. Дедкова]. - Запоріжжя : Дике Поле, 2009. -
7. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С.О.Костишевої. – К.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010. –
8. Історія української культури / В.П. Мельник, М.В.Кашуба, А.В. Яртись. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012.
9. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук.
10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. 2-ге вид. // За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів: Світоч, 2005.

- 11.Ліндсей Д. Коротка історія культури. В 2-х томах: Пер. з англ. В. Т Л.Герасимчуків. – К.: Мистецтво, 1995.
12. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019.
13. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ. Центр навчальної літератури, 2020.
- 14.Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 2000..
15. Перегуда Є.В. Історія світової культури: навч. посіб. для студентів / Є. В. Перегуда, О. О. Коцюбанська, І. О. Бурда. - Київ : КНУБА, 2016.
16. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ. Центр навчальної літератури, 2019.
17. Подольська С., Лихвар В., Іванова К. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2003.
18. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000.
19. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій.-Київ:Либідь, 1993.
20. Сіверс В.А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. - Ч. 1, 2. - Київ : НАКККіМ, 2017.
21. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013.
22. Шейко В.М. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017.
23. Шейко, В. М. Історія світової культури : Навч.посібник / В. М.Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; За ред.В.М.Шейко. — К.: Кондор, 2006.

Тема 8: Розвиток культури народів Центрально-Східної Європи у середині ХХ – на початку ХХІ ст.

1. Основні тенденції розвитку європейської культури.
2. Модернізм та постмодернізм, їх протистояння з культурою реалізму.
- 3.Формування нових напрямків культурологічного розвитку: сюрреалізм, абстракціонізм, дадаїзм.
- 4." Масова культура" та її ознаки.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Лієра ЛТД, 2005.
2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / Закович М.М., Зязюн І.А. та ін.; за ред. М.М. Заковича – К.:Знання, 2007.

3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури / В.С. Полікарпов. – К.: Знання, 2000.
4. Яртись А.В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / А.В. Яртись, М.В. Мельник. – Львів: Світ, 2005.

Додаткова

1. Алексієвець Л.М. Історія світової культури: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Алексієвець. - Ч. 2 : Від бароко до сучасності. - [Б. м.]: [б.в.], 2008.
2. Багацький В.В. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст. / В.В. Багацький, Л.І. Кормич. – К.: Кондор, 2007.
3. Гаврюшенко, О. А. Історія культури : Навч.посібник / О.А. Гаврюшенко, В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська ; Наук.ред.В.М.Шейко. — К. : Кондор, 2004.
4. Геник-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / З. Геник-Березовська ; Пер. з чес. — К. : Гелікон, 2000.
5. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. – Львів, 2004.
6. Історія світової культури: навч. посіб. / [М. В. Дедков та ін. ; під заг. ред. М. В. Дедкова]. - Запоріжжя : Дике Поле, 2009. -
7. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С.О.Костишевої. – К.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010. –
8. Історія української культури / В.П. Мельник, М.В.Кашуба, А.В. Яртись. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012.
9. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук.
10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. 2-ге вид. // За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів: Світоч, 2005.
- 11.Ліндсей Д. Коротка історія культури. В 2-х томах: Пер. з англ. В. Т. Л.Герасимчуків. – К.: Мистецтво, 1995.
12. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019.
13. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ. Центр навчальної літератури, 2020.
- 14.Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 2000..
15. Перегуда Є.В. Історія світової культури: навч. посіб. для студентів / Є. В. Перегуда, О. О. Коцюбанська, І. О. Бурда. - Київ : КНУБА, 2016.
16. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ. Центр навчальної літератури, 2019.
17. Подольська С., Лихвар В., Іванова К. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2003.
18. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000.
19. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій.-Київ:Либідь, 1993.
20. Сіверс В.А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. - Ч. 1, 2. - Київ : НАКККіМ, 2017.
21. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013.

22. Шейко В.М. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017.
23. Шейко, В. М. Історія світової культури : Навч.посібник / В. М.Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; За ред.В.М.Шейко. — К.: Кондор, 2006.

Тема 9: Світ інформаційних технологій як складова частина масової культури середини ХХ – на початку ХХІ ст.

1. Роль інформації та медіа в сучасному світі.
2. Різновиди засобів масової інформації.
3. Вплив мас-медіа на формування громадської думки.
4. Пропаганда та її значення в сучасному медіапросторі.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Лієра ЛТД, 2005.
2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / Закович М.М., Зязюн І.А. та ін.; за ред. М.М. Заковича – К.:Знання, 2007.
3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури / В.С. Полікарпов. – К.: Знання, 2000.
4. Яртись А.В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / А.В. Яртись, М.В. Мельник. – Львів: Світ, 2005.

Додаткова

1. Алексієвець Л.М. Історія світової культури: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Алексієвець. - Ч. 2 : Від бароко до сучасності. - [Б. м.]: [б.в.], 2008.
2. Багацький В.В. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст. / В.В. Багацький, Л.І. Кормич. – К.: Кондор, 2007.
3. Гаврюшенко, О. А. Історія культури : Навч.посібник / О.А. Гаврюшенко, В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська ; Наук.ред.В.М.Шейко. — К. : Кондор, 2004.
4. Геник-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / З. Геник-Березовська ; Пер. з чес. — К. : Гелікон, 2000.
5. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. – Львів, 2004.
6. Історія світової культури: навч. посіб. / [М. В. Дедков та ін. ; під заг. ред. М. В. Дедкова]. - Запоріжжя : Дике Поле, 2009. -
7. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С.О.Костилевої. – К.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010. –
8. Історія української культури / В.П. Мельник, М.В.Кашуба, А.В. Яртись. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012.

9. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук.
10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. 2-ге вид. // За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів: Світоч, 2005.
11. Ліндсей Д. Коротка історія культури. В 2-х томах: Пер. з англ. В. Т. Л. Герасимчуків. – К.: Мистецтво, 1995.
12. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019.
13. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ. Центр навчальної літератури, 2020.
14. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 2000..
15. Перегуда Є.В. Історія світової культури: навч. посіб. для студентів / Є. В. Перегуда, О. О. Коцюбанська, І. О. Бурда. - Київ : КНУБА, 2016.
16. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ. Центр навчальної літератури, 2019.
17. Подольська С., Лихвар В., Іванова К. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2003.
18. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000.
19. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій.-Київ:Либідь, 1993.
20. Сіверс В.А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. - Ч. 1, 2. - Київ : НАКККіМ, 2017.
21. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013.
22. Шейко В.М. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017.
23. Шейко, В. М. Історія світової культури : Навч.посібник / В. М.Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; За ред.В.М.Шейко. — К.: Кондор, 2006.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Лієра ЛТД, 2005. – 464 с.
2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / Закович М.М., Зязюн І.А. та ін.; за ред. М.М. Заковича – К.:Знання, 2007.– 567 с.
3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури / В.С. Полікарпов. – К.: Знання, 2000. – 359 с.
4. Романенкова Ю.В. Історія пластичних мистецтв: навч. посіб. – К.:Книжкове вид-во НАУ, 2008. – 376 с.
5. Яртись А.В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / А.В. Яртись, М.В. Мельник. – Львів: Світ, 2005. – 568 с.

Додаткова

1. Алексієвець Л.М. Історія світової культури: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Алексієвець. - Ч. 2 : Від бароко до сучасності. - [Б. м.]: [б.в.], 2008. - 653 с.
2. Багацький В.В. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст. / В.В. Багацький, Л.І. Кормич. – К.: Кондор, 2007. – 302 с.
3. Богуцький Ю.П., Андрущенко В.П. та ін. Українська культура у європейському контексті. – К.: Знання, 2007. – 679 с.
4. Гаврюшенко, О. А. Історія культури : Навч.посібник / О.А. Гаврюшенко, В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська ; Наук.ред.В.М.Шейко. — К. : Кондор, 2004. — 763с
6. Геник-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / З. Геник-Березовська ; Пер. з чес. — К. : Гелікон, 2000. — 368с.
- 7.Еліаде М.Трактат з історії релігій / пер. з фр. Олексія Панича. – К.: Дух і Літера, 2016. – 520 с.
8. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера. – Львів, 2004.
9. Історія світової культури: навч. посіб. / [М. В. Дедков та ін. ; під заг. ред. М. В. Дедкова]. - Запоріжжя : Дике Поле, 2009. - 376 с.
10. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С.О.Костилюєвої. – К.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010. – 334 с.
11. Історія української культури / В.П. Мельник, М.В.Кашуба, А.В. Яртись. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 482 с.
12. Історія української культури. Навч. посібник /за ред. В.А. Качкана. Київ: Просвіта, 2016. – 368 с.
13. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук. – К., 1997
14. Єфименко В.В. Культура Відродження. Історія світової культури. - К., 1994.
15. Кордон М.В. Історія української культури. Київ. Просвіта, 2017. 336 с.
16. Корінний М.М. Короткий енциклопедичний словник з культури / М.М. Корінний, В.Ф. Шевченко. — К. : Україна, 2003. — 384с. 7
17. Культурологія / Під заг. ред. Горбача Н. – Львів, 2005.

18. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. 2-ге вид. // За ред. А. Ярися та В. Мельника. – Львів: Світоч, 2005. – 568 с
- 19.Ліндсей Д. Коротка історія культури. В 2-х томах: Пер. з англ. В. Т Л.Герасимчуків. – К.: Мистецтво, 1995.
20. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019. 224 с.
21. Мистецтво і епос. Культурологічний аспект. – К., 1991.
22. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ. Центр навчальної літератури, 2020. 141 с.
- 23.Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 2000. – 228 с.
24. Перегуда Є.В. Історія світової культури: навч. посіб. для студентів / Є. В. Перегуда, О. О. Коцюбанська, І. О. Бурда. - Київ : КНУБА, 2016. - 143 с.
25. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ. Центр навчальної літератури, 2019. 340 с.
26. Подольська С., Лихвар В., Іванова К. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2003.
27. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000. - 359 с.
- 28.Романюк М. М. Загальна і спеціальна бібліографія : навч. посібник для студ. 2-е вид., випр. Львів : Світ, 2003. 95 с.
29. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій. Київ: Либідь, 1993. - 390 с.
30. Сіверс В.А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. - Ч. 1, 2. - Київ : НАКККіМ, 2017.
31. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 356 с.
32. Чумаченко Б.М. Вступ до культурології античності. Стародавня Греція: Навч. Посіб / Б.М. Чумаченко. – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. – 100 с.
33. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. – К.: Академія, 2004. – 360 с.
34. Шейко В.М. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017. 271 с.
35. Шейко, В. М. Історія світової культури : Навч.посібник / В. М.Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; За ред.В.М.Шейко. — К.: Кондор, 2006. — 408с.
36. Шейко, В. М. Історія художньої культури : Підручник для студентів вищих навч.закладів мистецтв і культури.В 7-ми кн. Кн.3: Середньовіччя.Відродження / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Х. : ХДАК, 2001. — 190с.
- 37.Шейко, В. М. Історія художньої культури : Підручник для студентів вищих навч.закладів мистецтв і культури. В 7-ми кн. Кн.1:Первісність.Стародавній світ / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Х. : ХДАК, 1999. — 210с.
38. Шейко, В. М. Історія художньої культури : Підручник для студентів вищих навч.закладів мистецтва і культури.В 7-ми кн. Кн.2 :Візантія.Арабомусульманський світ. Китай. Японія / В. М. Шейко, О.А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Х. : ХДАК, 2001. — 182с.